

Voortgangsrapportage Programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg

Verslagperiode: oktober 2023 t/m mei 2024

Inhoud

1 Inleiding	3
1.1 Leeswijzer	3
2 Dashboard	4
3 Zo werken wij samen aan de opgave	6
3.1 Haalbaarheid (ambitieniveau, risicobereidheid, complexiteit en draagvlak)	6
3.2 Politiek bestuurlijke voortgang inclusief besluitvormingsmomenten	7
4 Voortgang van het programma	8
4.1 Fysieke maatregelen - Pijler 1	8
4.1.1 Startpakket korte termijn	8
4.1.2 Aanvullende inhoudelijke verkenningen en acties	10
4.1.3 Gebiedsgerichte aanpak	11
4.1.4 Korte termijn maatregelen via de Kansenbrigade	12
4.1.5 Water in Balans	12
4.2 Water en bodem sturend – Pijler 2	13
4.2.1 Voortgang implementatie aanbevelingen Beleidstafel Hoogwater en wateroverlast	13
4.2.2 Ruimte voor water – handelingsperspectief, kaart en beoordelingscriteria	14
4.2.3 Grondstrategie en overige instrumenten	14
4.2.4 Ontwikkeling integraliteitstoets	14
4.2.5 Normering	15
4.2.6 Verankering in POVI en opname regelgeving in verordeningen	15
4.2.7 Tijdelijke voorzorgsmaatregelen	15
4.3 Verhogen klimaatbewustzijn en zelfredzaamheid – Pijler 3	16
4.3.1 Early Warning	16
4.3.2 Gereedheidskist voor inwoners en bedrijven	17
4.3.3 Campagnes en educatie	19
4.4 Internationaal	22
4.4.1 Programmatische samenwerking op Stroomgebiedsniveau	22
4.4.2 Diverse projecten	22
4.4.3 Events	23
5 Programmafinanciering	24
5.1 SPUK Beekdalen zijrivieren Maas Limburg	24
5.2 Bestedingen	25
5.2.1 Bestedingen 2022/2023	25
5.2.2 Bestedingen 2024	25
5.2.3 Bestedingen 2025 (excl BTW)	26
6 Bedrijfsvoering	27
6.1 Programma organisatie	27
6.1.1 Governancestructuur	27
6.1.2 Bemensing	27
6.2 Contractmanagement	28
6.3 Communicatie en Participatie	28
6.4 Risicomanagement	29
6.5 Huisvesting	30

1 Inleiding

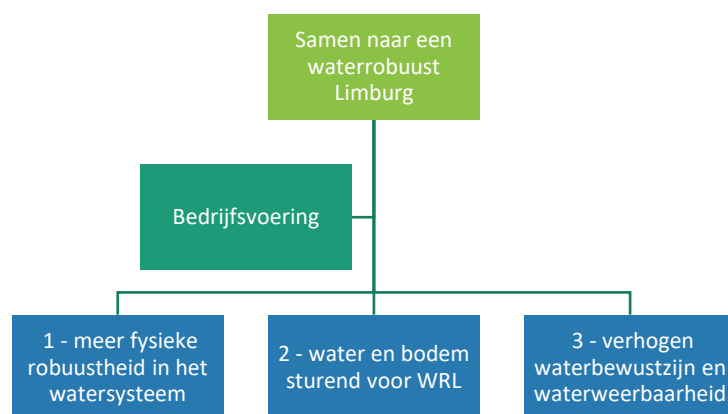
Het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL) is een programma van en voor de Limburgse overheden, ontstaan naar aanleiding van de overstromingen in juli 2021. In WRL werken de Provincie Limburg, het Waterschap Limburg, de 31 Limburgse gemeenten en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat samen aan de opgave om Limburg beter te beschermen en voor te bereiden op (extreme) wateroverlast. Dit is een meerjarige opgave. WRL heeft de focus op het regionale watersysteem (beken en zijrivieren van de Maas), met ook aandacht voor het hoofdwatersysteem.

Elke zes maanden stelt WRL een voortgangsrapportage op. Met deze rapportage leggen we verantwoording af aan onze opdrachtgevers en houden we grip op de sturing van het programma door het programmabureau en programmamanagement. In de rapportage presenteren we de voortgang van de verschillende projecten en activiteiten en verantwoorden we de uitgaven.

De eerste voortgangsrapportage van WRL besloeg de periode januari t/m september 2023 en is op 14 december 2023 vastgesteld door de Regionale Actietafel (RAT) van WRL. Deze tweede voortgangsrapportage beslaat de periode van 1 oktober 2023 tot en met 31 mei 2024 en is op 28 augustus 2024 vastgesteld door de RAT. De volgende rapportage zal de periode juni t/m december 2024 bestrijken. Vervolgens zal de rapportage en verantwoording aan de besturen van onze partnerorganisaties iedere half jaar plaats vinden waarbij we de gebruikelijke planning & control cyclus volgen.

1.1 Leeswijzer

De voortgangsrapportage refereert aan het Opbouwplan Programma WRL dat op 5 april 2023 is vastgesteld door de Regionale Actietafel WRL. De rapportage langs de drie pijlers en de component bedrijfsvoering zijn te herkennen.

Het dashboard in hoofdstuk 2 geeft aan de hand van een kleurenschema een totaaloverzicht van de voortgang van het programma. In de volgende hoofdstukken staat een toelichting op de voortgang in de pijlers, programmafinanciering en bedrijfsvoering. Ieder onderwerp wordt afgesloten met een beknopte doorkijk naar activiteiten die voor de komende periode op de planning staan.

2 Dashboard

Overall	Financieel	Tijd	Kwaliteit
 Geen bijzonderheden	Tot 105% van budget	Binnen planning/nog te starten	Conform eisen
 Aandacht vereist	Tot 110% van budget	Max 6 mnd overschrijding	Binnen budget/planning te herstellen
 Actie vereist	>110% van budget	Meer dan 6 mnd overschrijding of planning	Oorzaak voor aanpassing budget
	Nog niet gerapporteerd in voortgangsrapportage (VGR) 1		

Centraal Ontwerpspoor	VGR 1	VGR2	Status
Onderzoek watersysteemanalyse Geul, Geleenbeek en Roer			gereed
Gebiedsgerichte aanpak Geul			in ontwikkeling
Gebiedsgerichte aanpak Geleenbeek			in ontwikkeling
Gebiedsgerichte aanpak Roer			in ontwikkeling
Gebiedsgerichte aanpak Noord-Limburg			nog te starten
Korte termijn acties			
Startpakket watersysteemanalyse Deltares; Geulmonding, Afvoercapaciteit Valkenburg			in ontwikkeling
Incidentele urgente situaties: Adelante Valkenburg			in ontwikkeling
Kansenbrigade			in ontwikkeling
Korte termijn kansen in het ontwerpspoor: Mechelen, Wolfhagen, solitaire panden			nog te starten
Water en Bodem sturend als invulling meerlaagsveiligheid voor WRL			
Implementatie aanbevelingen Beleidstafel Hoogwater en Wateroverlast			doorlopend
Integraal handelingsperspectief 'Ruimte voor water'			in ontwikkeling
Kaart 'Ruimte voor water'			in ontwikkeling
Handreiking beoordelingscriteria			in ontwikkeling
Grondstrategie			nog te starten
Overige instrumenten			in ontwikkeling
Water en Bodem sturend handreiking voor heel Limburg			
Ontwikkeling integraliteitstoets			in ontwikkeling
Verankering in RO/regels			
Verkenning risicogerichte normering			in ontwikkeling
Besluitvorming regionale normering			nog te starten
Verankering in POVI (en/of GOVI)			nog te starten
Opname regels in omgevingsverordening/omgevingsplan/waterschapverordening			nog te starten
Verkenning tijdelijke voorzorgsmaatregelen			gereed
Early warning			
Samenwerking opzetten verbetering early warning systeem			in ontwikkeling
Verwerken in communicatiestrategie			in ontwikkeling
Gereedheidskist voor inwoners (verhogen zelfredzaamheid)			
Maatregelen zelfredzaamheid verzamelen en coördineren			in ontwikkeling
Ontwikkeling en financiering Stimuleringsregeling Zelfbescherming Wateroverlast			nog te starten
Individuele maatwerkoplossingen kwetsbare panden/objecten in kwetsbare gebieden			in ontwikkeling
Advisering vanuit Woonwijzerwinkel(s)			in ontwikkeling
Draaiboek voor buurten uitrollen over alle Limburgse gemeenten			in ontwikkeling
Effectiviteit maatregelen integreren in communicatiecampagne, specifieke communicatieproducten			in ontwikkeling
Campagne en Educatie (vergroten waterbewustzijn)			
Vanuit één loket communiceren			gereed
Campagnestrategie			in ontwikkeling
Relevante aanbevelingen beleidstafel Hoogwater en Wateroverlast verwerken in deelprogramma			gereed
Bedrijfsvoering en Strategie			
Internationale samenwerking			doorlopend
Programma-organisatie			in ontwikkeling
Robuuste inrichting van de communicatie en participatie van WRL			gereed
Programmafinanciering/SPUK			in ontwikkeling

Voor een toelichting op de afzonderlijke onderdelen wordt verwezen naar hoofdstuk 4 van deze voortgangsrapportage. De 'oranje' scores komen grotendeels voort uit een vertraging van het doorlopen van procedures en vragen aandacht. De aanbestedingsprocedures vragen meer tijd dan verwacht. Enerzijds omdat het programma WRL extra beslag legt op de bestaande capaciteit van de host organisatie, anderzijds omdat de interne procedures binnen de host organisatie de nodige stappen kennen die niet waren voorzien.

De continuïteit en robuustheid van de programma-organisatie vragen de nodige aandacht. Er staan diverse vacatures open waarop momenteel wordt geworven. Ook zijn er de afgelopen periode enkele vacatures ingevuld.

3 Zo werken wij samen aan de opgave

3.1 Haalbaarheid (ambitieniveau, risicobereidheid, complexiteit en draagvlak)

De focus van WRL ligt op het waterrobuust maken van het regionale watersysteem, met oog voor de samenhang tussen het regionale en het hoofdwatersysteem. WRL staat voor een integrale aanpak waarbij de ruimtelijke samenhang met andere opgaven centraal staat. Erkend is dat de aanpak van de opgave niet alleen gevonden wordt in beter beschermen via watermaatregelen, maar ook in betere bescherming via ruimtelijke ordening én via een betere voorbereiding op extreme situaties.

Gezien de urgentie en ernst van de watercrisis in 2021 is het ambitieniveau hoog. De veelheid van opgaven in Limburg en de ambitie van de diverse belanghebbenden maakt het complex. De samenwerking raakt zowel inhoudelijk als procedureel de onderlinge verhoudingen, bevoegdheden, belangen en procedures van alle deelnemende organisaties. Ten behoeve van de noodzakelijke snelheid om na juli 2021 tot afspraken te komen over het beschikbaar krijgen van de regionale en Rijksbijdrage van elk € 300 mln. voor het regionale watersysteem, is tot op dit moment gewerkt vanuit een “verbindende” governance. De Provincie Limburg treedt hierbij op als hostorganisatie. Voordeel van deze aanpak is dat WRL van start kon gaan en dat onder andere de bestuurlijke Regionale Actietafel (RAT), het ambtelijk opdrachtgeverschap (AOG) en het programmteam ingericht is, de eerste verkenningen uitgezet zijn, internationale samenwerking van de grond komen, producten ten behoeve van zelfredzaamheid in gang gezet zijn en het plan van aanpak voor het stroomgebied van de Geul opgesteld en vastgesteld is.

Het programma WRL is geen juridische entiteit waardoor er geen formele juridische borging van de Regionale Actie Tafel en de daar uit voortkomende uitvoering door het programmteam WRL bestaat. Hierdoor bestaat er ook onduidelijkheid over de rol van en de invulling door host organisatie Provincie Limburg. Er wordt dan ook een passende governancestructuur uitgewerkt, zodat de samenwerkende partners hier in de tweede helft van 2024 een keuze in kunnen maken en deze governancestructuur verder ingericht kan worden.

3.2 Politiek bestuurlijke voortgang inclusief besluitvormingsmomenten

De Regionale Actietafel is de bestuurlijke opdrachtgever voor WRL en bestaat uit een vertegenwoordiging vanuit de bestuurlijk betrokken partners, zijnde het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, de Provincie Limburg, het Waterschap Limburg en de 31 Limburgse gemeenten. Vanuit de basisgedachte van systeemsolidariteit stuurt de Regionale Actietafel binnen de wettelijke kaders en met inachtneming van de rol van de bevoegde gezagen.

Genomen besluiten door de Regionale Actietafel in de rapportageperiode:

Besluit	Datum
Intentieovereenkomst met 7 Belgische partijen en financiering van de hydrologische studie door WRL	26-10-2023
Plan van aanpak early warning op hoofdlijnen	26-10-2023
Voortgangsrapportage WRL H2-2023	14-12-2023
Begroting 2024	14-12-2023
Communicatie- en participatiestrategie	14-12-2023
Bestedingsplan Beekdalen 2e tranche	13-03-2024
€ 1.000.000 voor Risk Factory Noord-Limburg in de verdeling van jaarlijks € 250.000 voor de jaren 2024 t/m 2027 mits voldaan wordt aan de gestelde randvoorwaarden. De bedragen worden derhalve in de jaarbegrotingen voor 2025 t/m 2027 opgenomen.	13-03-2023
Coalitiemiddelen van € 300 mln staan op de I&W begroting	24-04-2024
Werkgebiedsplan Maastricht-Heuvelland en plan van aanpak stroomgebied Geul	24-04-2024
Verplichtingen en randvoorwaarden subsidieregeling Risk Factory	24-04-2024

4 Voortgang van het programma

4.1 Fysieke maatregelen - Pijler 1

De benodigde maatregelpakketten en maatregelen worden via het centraal ontwerpspoor in beeld gebracht. De fasering hierbij is: onderzoek, verkenning, planuitwerking en realisatie. Daarnaast loopt een korte termijn aanpak om daar waar mogelijk kansen te benutten voor het realiseren van adequate maatregelen.

4.1.1 Startpakket korte termijn

Startpakket conform opbouwplan	Actuele planning
Verkenning afvoercapaciteit Valkenburg	Q2/Q3 2025
Verkenning retentie Valkenburg	Q4 2024
Verkenning Geulmondingsgebied	Gereed; Q2 2024
Vervolgitwerking waterkering Bunde	Q1/Q2 2025
Verkenning Adelante	Q4 2024

Onderstaande vier verkenningen vormen het startpakket korte termijn zoals vastgelegd in het Opbouwplan van WRL. De vijfde component van het startpakket is deelname aan de gebiedsontwikkeling Valkenburg-Oost. WRL maakt structureel onderdeel uit van de coördinatiegroep Valkenburg om deze afstemming te waarborgen.

Verkenning afvoercapaciteit en retentie Valkenburg

De mogelijkheid van een bypass is door Deltares globaal verkend. Gezien de impact van een dergelijke bypass zijn een nadere verkenning en haalbaarheidsstudie nodig. De verkenning voor een bypass wordt gecombineerd met een onderzoek naar hoe de overstromingsvlaktes tussen Gulpen en Valkenburg kunnen worden geoptimaliseerd. Dat doen we omdat de benodigde capaciteit van een

bypass sterk afhangt van de bovenstroomse berging in de dalvlaktes. De verkenning naar dalvlakteberging is in Q2 2024 gestart en wordt naar verwachting in Q4 2024 opgeleverd. Tegelijkertijd werkt WRL samen met Gemeente Valkenburg aan de Geul en het Waterschap aan de voorbereidingen voor een verkenning naar een meer civieltechnische uitwerking van een flood-bypass onder Valkenburg. Deze verkenning heeft tot doel om beter inzicht te krijgen in de haalbaarheid, kansen, risico's en kosten van deze maatregel. De verwachting is dat deze verkenning in Q2/Q3 2025 wordt opgeleverd.

Verkenning Geulmondingsgebied (Bunde/Geulle)

Het gebied bij de Geulmonding is in 2021 zwaar getroffen. Bij de overstromingen in 2021 voerde de Geul een grote hoeveelheid water aan die niet door de sifon onder het Julianakanaal bij Bunde kon worden afgevoerd. De afgelopen maanden is er onderzoek gedaan naar de effectiviteit en haalbaarheid van maatregelen om de kans op wateroverlast door het buiten de oevers treden van de Geul in het Geulmondingsgebied te verkleinen.

Het onderzoek loopt vooruit op de verkenning van het hele stroomgebied van de Geul. Omwonenden en de stichting Water-Stop.NU zijn actief betrokken om mee te denken over mogelijke maatregelen. De uitkomsten van het onderzoek zijn dat er kansrijke maatregelen zijn, namelijk het verbeteren van de houtvang en het stroomlijnen inlaat sifon. WRL gaat deze maatregelen verder uitwerken tot een definitief ontwerp, op basis waarvan vervolgens de samenwerkende partijen besluiten over de uitvoering.

Waterkeringen bij Bunde, langs de Roer en langs de Geleenbeek

De waterkering bij Bunde is schematisch onderzocht in de "Verkenning Geulmonding". Een verdere uitwerking hiervan wordt voorbereid in Q3 2024 om deze maatregel tot een voorlopig ontwerp te brengen. De waterkeringen langs de Roer en langs de Geleenbeek in de buurt van Sittard worden na de zomer ondergebracht in de aanpak voor de respectieve werkgebieden.

Bescherming Adelante Valkenburg

Een verkenning is nodig om te onderzoeken met welke beschermende en waterstand verlagende maatregelen er geen afwenteling ontstaat naar nabij gelegen bewoond gebied. Een tweede onderzoeksvraag is hoe naburige percelen, het gemeentelijk rioolstelsel en stroomafwaarts gelegen bruggen betrokken kunnen worden in het maatregelenpakket.

De opdracht is in maart 2024 gegund, en wordt naar verwachting opgeleverd in Q4 2024

4.1.2 Aanvullende inhoudelijke verkenningen en acties

In aanvulling op het startpakket korte termijn zijn verschillende verkenningen en acties gestart.

Verkenning Mechelderbeek-Geul kern Mechelen

Zowel de Mechelderbeek als de Geul, die beide door de kern Mechelen stromen, zijn ter plaatse buiten hun oevers getreden. Bezien wordt om een verkenning uit te voeren waarbij de huidige scope van het Water in Balans project uitgebreid wordt naar samenhang Mechelderbeek-Geul-rioolstelsel. Inmiddels is daarvoor een concept plan van aanpak opgesteld en besproken met het waterschap en de gemeente. Vanwege capaciteitstekort is besloten om deze verkenning on hold te zetten tot Q3 2024.

Industrieterrein Sittard-Noord

Uit het onderzoek van Deltares is gebleken dat in het stroomgebied van de Geleenbeek het grootste schaderisico zit en als knelpunt ook bekend uit de watersysteemtoets. Er ligt intern bij Waterschap Limburg een projectopdracht voor het knelpunt Geleenbeek Sittard-Millen. De uit te voeren gebiedscan zal meelopen in het traject van de pilots dat in het spoor van de Adviesteams Water wordt uitgevoerd (pijler 3).

Deelproject Nature Based Solutions

Voor het Geulstroomgebied is een plan van aanpak gereed voor een verkenning naar natuurlijke oplossingen om water in het landschap vast te houden.

Panden zonder bescherming

In met name het buitengebied liggen solitaire en soms geclusterde panden die volgens de huidige normering weinig of geen bescherming genieten. Vaak zijn het beeldbepalende panden, veelal monumentaal en met subsidie gerestaureerd en/of in stand gehouden. WRL focust op de lange termijn en op maatregelen op systeemniveau. WRL heeft niet expliciet de taak om individuele panden te beschermen, maar zal vanuit een integrale benadering deze panden in beeld houden bij het zoeken naar oplossingen voor de watermaatregelen. Binnen pijler 3 is een aanpak met Adviesteams Water uitgewerkt. In een negental pilotgebieden zal ervaring worden opgedaan om individuele panden een betere bescherming te kunnen bieden.

Wolfhagen

Gebiedsontwikkeling Wolfhagen is gestart als een samenwerking tussen Waterschap Limburg, LLTB, lokale agrariërs, Natuurmonumenten, gemeente Beekdaalen en de provincie. Het is inhoudelijk en procesmatig een voorbeeldproject. Inhoudelijk omdat het laat zien dat doelen ten aanzien van waterveiligheid, landbouw en natuur goed samen kunnen komen. Procesmatig omdat dit plan Wolfhagen voor alle partijen werkbaar is en past in de behoeften.

4.1.3 Gebiedsgerichte aanpak

Het ontwerpsoort werkt gebiedsgericht. In het Opbouwplan is vastgelegd dat er vier werkgebieden ingericht worden, namelijk Maastricht-Heuvelland, Oostelijke en westelijke mijnstreek, Midden-Limburg en Noord-Limburg. Deze gebieden zijn zo logisch mogelijk gekozen aan de hand van de grote stroomgebieden van de Geul, de Geleenbeek en de Roer. Het vierde gebied is vooralsnog het hele gebied boven de lijn Roermond.

Werkgebied Maastricht-Heuvelland

Mijlpaal	Actuele Planning
Kennisgeving Omgevingswet	Oktober 2024
Vaststellen uitgangspunten ontwerpsoort (incl. NRD)	December 2024
Modellen data op orde	Augustus 2025
Definiëren varianten	September 2025
Onderzoek type maatregelen & deelverkenningen	December 2025
Doorrekenen varianten	April 2027
Beoordelen varianten (incl. ontwerp en def. MER-nota)	Augustus 2027
Keuze besluit voorkeursvariant	November 2027

Het eerste gebiedsplan dat opgesteld is, is het werkgebiedsplan voor Maastricht-Heuvelland met daarin het stroomgebied van de Geul. Het werkgebiedsplan is in Q1 2024 gereed gekomen. Het plan is opgesteld samen met de betrokken overheden in het gebied, zijnde de Provincie Limburg, Waterschap Limburg en de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen,

Simpelveld, Vaals, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal. Op 24 april 2024 heeft de RAT het plan vastgesteld. Formele besluitvorming door de partneroverheden van het werkgebied heeft inmiddels plaatsgevonden.

Voor het werkgebied Maastricht Heuvelland is een Ambtelijk Regieteam en Bestuurlijk Regieteam opgericht. Er wordt nu voor de eerstvolgende fase toegewerkt naar een voorkeursvariant dat tevens geldt als programma in de zin van de Omgevingswet.

Met de Belgische partners is op 14 mei 2024 een intentieovereenkomst gesloten over de gezamenlijke onderzoeken die uitgevoerd zullen worden. De uitkomsten zullen integraal meegewogen worden in de stroomgebiedsaanpak voor de Geul. Voor de begeleiding van het onderzoek is een separate (Belgische) stuurgroep opgericht. Zie paragraaf 3.3.1.

Overige Werkgebieden

Na de zomer start de uitwerking van een aanpak voor de werkgebieden Midden-Limburg en Westelijke- en Oostelijke Mijnstreek. De aanpak voor Noord-Limburg zal gebaseerd worden op de uitkomst van de Watersysteemtoets die het Waterschap Limburg uitvoert voor de regionale watersystemen in Noord-Limburg. De planning wordt daarop afgestemd.

4.1.4 Korte termijn maatregelen via de Kansenbrigade

Er wordt gewerkt aan een Kansenbrigade die projecten gaat stimuleren die op de korte termijn bijdragen aan het waterveiliger maken van Limburg. Er wordt nu gewerkt aan een subsidieregeling op basis van de Provinciale subsidieverordening. Na verwachting kan deze regeling in Q3 2024 voorgelegd worden aan de RAT inclusief de criteria en afwegingskaders. Na vaststelling van de subsidieregeling door GS in Q4 2024 wordt de regeling operationeel en opengesteld, in eerste instantie voor de partnerorganisaties van WRL en terreinbeherende organisaties. Een onafhankelijke adviescommissie met experts vanuit verschillende partijen gaat de aanvragen beoordelen. Deze commissie is in het voorjaar van 2024 geformeerd.

4.1.5 Water in Balans

Waterschap Limburg geeft met het programma Water in Balans voorrang aan het aanpakken van wateroverlast door het veranderende klimaat. De Regionale Actietafel heeft in juli 2023 schriftelijk vastgelegd dat de projecten vanuit het programma Water in Balans bijdragen aan de inhoudelijke Limburgse wateropgave en daarmee onderdeel uitmaken van de regionale cofinanciering. Het programma Water in balans is in 4 tranches opgedeeld. De projecten van de 1e tranche zijn inmiddels in de afrondende fase en maken daarmee geen onderdeel uit van WRL. Op basis van het werkplan Water in Balans 2022-2025 “samen balanceren” zijn de 2e en 3e tranche inmiddels opgepakt en maken zij deel uit van de regionale cofinanciering (vanaf de 2^e tranche).

Voortgang Water in Balans in de verslagperiode:

- Intentieovereenkomst Beek-Spaubeek is getekend
- Voor het knelpunt Wijnandsrade – Hulsberg is een voorkeursvariant vastgesteld
- Tijdens bewonersavonden in Voerendaal, Eys, Rimburg, Simpelveld – Bocholtz en Eygelshoven zijn maatregelen gepresenteerd die overlast beperken of voorkomen. Deze worden nu verder uitgewerkt richting een voorkeursvariant
- In november is gestart met de uitvoering van project Hegge in de gemeente Beekdaelen;
- Met de gemeente Beekdaelen is een samenwerkingsovereenkomst getekend voor knelpunt Wijnandsrade – Hulsberg
- Het Projectplan Waterwet voor buffer Mamelis is onherroepelijk geworden. Het bestek wordt nu voorbereid.

Doorkijk komende periode voor pijler 1

- Start aanpak werkgebiedsplan Roer
- Start aanpak werkgebiedsplan Geleenbeek
- Uitwerking verkenning Geulmonding
- Verkenning Mechelderbeek – Geul, kern Mechelen
- Uitwerking Nature Based Solutions

4.2 Water en bodem sturend – Pijler 2

In de pijler water en bodem sturend voor WRL wordt beschreven vanuit welke doelstelling en afbakening activiteiten in gang moeten worden gezet om het water- en bodemsysteem een sturende rol te laten hebben in de ruimtelijke ordening.

WBS als invulling laag meerlaagsveiligheid voor WRL	Planning Opbouwplan	Actuele planning
Voortgang implementatie aanbevelingen Beleidstafel Hoogwater en Wateroverlast	2023 e.v.	
Integraal handelingsperspectief 'Ruimte voor water'	Q3 2023	Q3 2024
Kaart 'Ruimte voor water'	Q3 2023	Q3 2024
Handreiking beoordelingscriteria	Q1 2025	
Grondstrategie	Q3 2023	Q4 2024
Overige instrumenten (subsidie e.d.)	Q4 2024	
WBS handreiking voor heel Limburg		
Ontwikkeling integraliteitstoets	Q4 2024	
Verankering in RO/regels		
Verkenning risicogerichte normering	Q2 2026	
Besluitvorming regionale normering	Q1 2026	
Verankering in POVI (en/of GOVI)	Q4 2025	
Opname regels in	Q4 2025	
Verkenning tijdelijke voorzorgmaatregelen	Q2 2023	

4.2.1 Voortgang implementatie aanbevelingen Beleidstafel Hoogwater en wateroverlast

Over de implementatie van het advies van de landelijke beleidstafel wordt gerapporteerd aan het Bestuurlijk Overleg Water (IPO en Rijk). Daar waar vanuit separate verantwoordelijkheid van de

partners acties noodzakelijk zijn, worden deze onderling afgestemd en gezamenlijk ingebracht. Om samenhang en voortgang van alle aanbevelingen van de beleidstafel te waarborgen, is bij het ministerie van I&W een team Wateroverlast gestart. De contacten met dit team zijn heel nauw, en we gebruiken dit overleg om elkaars ervaringen met elkaar uit te wisselen en van elkaar te leren.

4.2.2 Ruimte voor water – handelingsperspectief, kaart en beoordelingscriteria

Vanuit programma WRL is een belangenfoto ontwikkeld waarin de verhoudingen en wederzijdse beïnvloeding van het programma WRL ten opzichte van andere lopende projecten en programma's worden geduid. De belangenfoto is in de eerste helft van 2024 geactualiseerd.

Vanuit de opdracht 'uitgangspunten en criteria' is een set met uitgangspunten opgesteld die als vertrekpunt gehanteerd zal worden in de ontwerpsoorten van de werkgebieden. In de tweede helft van 2024 wordt vanuit deze opdracht gewerkt aan de definiëring van varianten en de beoordelingsmethodiek daarvan.

Bij de opdracht 'handelingsperspectief en gebiedsdifferentiatiekaart' wordt met het adviesbureau Defacto een kaart opgesteld waarin alle beschikbare beleidskaarten van het Rijk, Provincie Limburg en Waterschap Limburg met voor de wateropgave relevante beleidscategorieën gecombineerd worden tot één synthese kaart. Op deze kaart wordt het handelingsperspectief weergegeven voor ruimtelijke ontwikkelingen in relatie tot de wateroverlast- en veiligheidsopgave. Voorzien is om de kaart en het handelingsperspectief na de zomer in de RAT te agenderen.

Randvoorwaarde voor het opstellen van de kaart en het handelingsperspectief is de geactualiseerde risico-overstromingskaart van heel Limburg waarin de toekomstige inzichten met betrekking tot klimaatverandering zijn verwerkt. Deze "T100 in 2100" kaart is augustus 2024 beschikbaar. De kaart en het handelingsperspectief "Ruimte voor Water" worden opgenomen in een klimaatonderlegger van de Provincie Limburg, waarin naast wateroverlast en waterveiligheid ook waterkwaliteit, droogte, bodemkwaliteit zijn opgenomen.

4.2.3 Grondstrategie en overige instrumenten

De Provincie Limburg en het Waterschap Limburg hebben een beleidsnotitie vastgesteld om te komen tot een (gezamenlijke) grondbank. Omdat voor de realisatie van de doelen van WRL meer instrumenten nodig zijn (meer gericht op grondgebruik dan op eigendom), zal er een bredere grondstrategie voor WRL worden opgesteld. De verschillende grondbeleidsinstrumenten worden uitgewerkt in relatie tot de wateropgave. Een extern adviesbureau wordt gevraagd de mogelijke instrumenten uit te werken. Deze opdracht is inmiddels verleend. De resultaten zullen najaar 2024 aan de RAT worden gepresenteerd. Bij de uitwerking wordt afgestemd met de uitvoeringsinstrumenten die in het landelijk gebied reeds worden toegepast.

4.2.4 Ontwikkeling integraliteitstoets

De ontwikkeling van een integraliteitstoets is gecombineerd met de ontwikkeling van de kaart "Ruimte voor Water". Hiermee wordt de inhoudelijke ontwikkeling van de integraliteitstoets opgenomen in de opdracht handelingsperspectief en gebiedsdifferentiatiekaart'. Zie toelichting bij onderdeel 1.2 tot en met 1.4. Daarna volgt nog de procesmatige inbedding van het instrument.

4.2.5 Normering

De methodiek van de risicogerichte normering in het pilotgebied van Valkenburg is nader uitgewerkt. Met het ministerie van I&W wordt afgestemd hoe de methodiek zich verhoudt tot bestaande wetgeving en of de regio hierin op basis van de uitgewerkte methodiek vanuit eigen bevoegdheid tot verdere vervolgstappen kan overgaan. Mede op basis van dit inzicht zal aan de RAT een keuze voor verder vervolg worden voorgelegd. Dit zal na de zomer van 2024 worden geagendeerd.

4.2.6 Verankering in POVI en opname regelgeving in verordeningen

Doorvertaling van (ruimtelijke) keuzes in het ontwerp spoor naar kaders en regelgeving bij de partnerorganisatie is op dit moment nog niet aan de orde.

4.2.7 Tijdelijke voorzorgsmaatregelen

De door de Regionale Actietafel vastgestelde aanbevelingen om met de meest actuele overstromingsrisico's bij ruimtelijk ontwikkelingen rekening te houden en hierover eerder tussen de partners van WRL overleg over te voeren zijn in de ambtelijke regio overleggen Ruimtelijke Ordening toegelicht en besproken. Zodra de geactualiseerde risico-overstromingskaart beschikbaar komt zal hierover opnieuw met de regionale partner overheden contact worden opgenomen. Richting het Rijk zal bepleit worden dat deze verbeterde risico overstromingskaart de onderlegger zal worden voor het door het Rijk recent gelanceerde Ruimtelijk afwegingskader klimaatadaptieve gebouwde omgeving voor de Limburgse Beekdalen.

Doorkijk komende periode voor pijler 2

- Definiëren varianten en beoordelingsmethodiek uitgangspunten ontwerp spoor werkgebieden
- Handelingsperspectief en gebiedsdifferentiatiekaarten Ruimte voor Water vaststellen
- Uitwerken mogelijke instrumenten grondgebruik
- Toepassing methodiek risicogerichte normering vaststellen

4.3 Verhogen klimaatbewustzijn en zelfredzaamheid – Pijler 3

De aanpak in deze pijler verloopt via drie sporen: early warning, vergroten waterweerbaarheid en het waterbewustzijn.

4.3.1 Early Warning

Early warning	Planning Opbouwplan	Actuele planning
Samenwerken opzetten verbetering early warning systeem Samenwerking Interreg m.b.t. het EmfloodResilience project Samenwerken met het Interreg-project Marhetak Technische verbetering early warning/quick win	Q4 2023	Gereed Gereed Q4 2024
Verwerken in communicatiestrategie Early warning in relatie tot preventie en preparatie Early warning in relatie tot crisisbeheersing	Q2 2024	Q4 2025

Samenwerking opzetten verbetering Early Warning systeem

Eind 2023 zijn de Interregprojecten EMfloodResilience en Marhetak afgerond. Via deze projecten zijn in Limburg extra meetpunten geïnstalleerd, is extra inzicht gecreëerd in weerspatronen en waterstromingen en zijn ruim 1000 meter floodbarrières aangeschaft. De rapportages komen binnenkort beschikbaar. Beide projecten maken geen onderdeel uit van WRL, maar bieden wel basis voor de verdere werkzaamheden van WRL.

Verwerken in communicatiestrategie

Daarnaast wordt binnen Early Warning gewerkt aan een quick win, waarbij bij iedere waarschuwing vanuit de centrale regiekamer (CRK) van Waterschap Limburg en de Veiligheidsregio's, tevens handelingsperspectieven worden geboden. Dit naar analogie van België, waar dit reeds veelvuldig gebeurt.

4.3.2 Gereedheidskist voor inwoners en bedrijven

Dit spoor is gericht op handelingsperspectief geven aan inwoners en bedrijven. En draagt bij aan betere bescherming en voorbereiding bij (extreme) wateroverlast door het ontwikkelen van onderstaande producten en diensten.

Gereedheidskist voor inwoners (verhogen zelfredzaamheid)	Planning Opbouwplan	Actuele planning
Maatregelen zelfredzaamheid verzamelen en coördineren. Overzicht genereren van bestaande maatregelen bij eigen organisaties en in het buitenland Aan de slag met Water Advies Teams	Q4 2025	Gereed
Ontwikkeling en financiering Stimuleringsregeling Zelfbescherming Wateroverlast	Q4 2023	Q2 2025
Individuele maatwerkoplossingen kwetsbare panden/objecten in kwetsbare gebieden	Q4 2026	Q3 2025
Advisering vanuit de Woonwijzerwinkel(s)	Q4 2023	Q2 2025
'Draaiboek voor buurten' uitrollen over alle Limburgse gemeenten	Q4 2024	Q2 2025
Effectiviteit van de maatregelen integreren in communicatiecampagne(s)/plannen Specifieke communicatieproducten: Actualiseren brochure 'Wateroverlast in je woning' en verbreden doelgroep Relevante informatie over verzekeringen en risicokaarten beschikbaar stellen Ontwikkeling 'Overstromingsveilig bouwen' voor inwoners Inschakelen Water Advies Teams	Q2 2024	Gereed

Maatregelen zelfredzaamheid verzamelen en coördineren

De maatregelen binnen de partnerorganisaties als ook de mogelijkheden in het buitenland zijn vanaf de start van het programma in kaart gebracht. Daarbij zijn vooral de Duitse en Belgische initiatieven als voorbeeld genomen. Zo is er een werkbezoek geweest bij het Hochwasser Kompetenzcentrum in Keulen en is WRL sinds 2024 ook officieel lid van dit centrum. Op die manier kan gebruik gemaakt worden van hun kennis en ideeën op het gebied van waterweerbaarheid en educatie. Ook de Vlaamse Milieumaatschappij heeft diverse initiatieven aan WRL toegelicht, op basis waarvan enkele producten verder zijn ingericht (brochure en woningscans), maar ook de kennis ten aanzien van het waterbewustzijn in de planvorming is meegenomen. Op korte termijn vinden er gesprekken plaats met de Belgische collega's van de Vlaamse Milieumaatschappij die aan de slag gaan in het onlangs zwaar getroffen Voeren om kennis uit te wisselen over de aanpak van de Adviesteams Water en de woningscans. Daarnaast zal ook het waterrobuust herstel meegenomen worden.

Adviesteams Water

Ondanks de inspanningen van de overheid is wateroverlast nooit helemaal te voorkomen. Om de waterweerbaarheid van inwoners te vergroten, worden verschillende producten en diensten ontwikkeld zoals de Adviesteams Water die inwoners gaan helpen met het nemen van maatregelen tegen wateroverlast. De pilot Adviesteams Water is begin dit jaar in negen Limburgse gemeenten gestart: Beesel, Gulpen-Wittem, Meerssen, Roermond, Roerdalen, Sittard-Geleen, Valkenburg, Venlo

en Voerendaal. Deze teams bestaan uit waterexperts van de gemeente, het waterschap, WRL en indien nodig aangevuld met externe adviseurs van de Veiligheidsregio en hulpdiensten. In grote lijnen is de opdracht van de Adviesteams Water: het stimuleren van een snelle uitvoering van integrale maatregelen op buurt- en individueel niveau die leiden tot betere bescherming tegen wateroverlast in het betreffende pilotgebied. Dit omvat: maatregelen in of aan gebouwen/objecten en in tuinen; maatregelen op buurniveau in de infrastructuur (wegen, riool) van de gemeente; tijdelijke noodmaatregelen op buurniveau.

De Adviesteams Water hebben binnen de pilotgemeenten specifieke gebieden geselecteerd, gebaseerd op onder andere de criteria: risicogebieden voor hoogwater, kans op aanzienlijke wateroverlast en eerdere wateroverlastincidenten. In deze geselecteerde gebieden krijgen de eigenaren van woningen/gebouwen een vrijblijvende en gratis woningscan aangeboden. In de pilot is ruimte voor 1000 woningscans. Daarvoor worden goed opgeleide ‘watercoaches’ ingezet. De Belgische expert op dit vlak Hydroscaan heeft inmiddels een opleiding ontwikkeld en gegeven aan een aantal waterexperts. Bewoners van de geselecteerde panden krijgen een brief en kunnen zich aanmelden via een webformulier of tijdens een bijeenkomst waar zij ook vragen kunnen stellen. In Rijkel (gemeente Beesel), Schin op Geul (gemeente Valkenburg) en in Meerssen hebben de bijeenkomsten al plaatsgevonden. In de andere pilotgemeenten volgen deze nog. Vanaf medio september zullen de woningscans uitgevoerd worden.

Aan de woningscans gaat een gebiedsanalyse vooraf. In deze gebiedsanalyse wordt bekeken waar de waterstromen in het verleden vandaan kwamen, welke oorzaken daaraan te grondslag lagen en welke maatregelen op buurniveau een betere bescherming kunnen bieden.

In het voorjaar van 2025 vindt een evaluatie plaats van de woningscans en wordt bekeken hoe het vervolg eruit kan zien.

Stimuleringsregeling zelfbescherming wateroverlast

De afgelopen maanden is een stimuleringsregeling in de vorm van een subsidieregeling bij zowel de provincie als het waterschap onderzocht. Beiden blijken zeer arbeidsintensief te zijn en mogelijk te lastig in de uitvoering. Vervolgens is onderzocht of een stimulering in de vorm van het aanbieden van waterkerende middelen in natura een optie kan zijn. Op basis van de uitkomsten van de 1000 woningscans zal verder bekeken worden of en hoe een regeling ingericht kan worden.

Maatwerkoplossingen kwetsbare panden en objecten in kwetsbare gebieden

De individuele maatwerkoplossingen voor kwetsbare panden/objecten in kwetsbare gebieden worden meegenomen in de uitwerking van de Adviesteams Water.

Woonwijzerwinkel

De advisering vanuit de Woonwijzerwinkel(s) is meegenomen bij de aanpak en uitrol van de Adviesteams Water en de woningscans.

Draaiboeken

Vanuit WRL zijn inmiddels diverse draaiboeken beschikbaar om mensen te helpen om zich beter voor te bereiden op wateroverlast. Er is een draaiboek voor buurten, een draaiboek voor musea, archieven en bibliotheken, een draaiboek voor monumenten en een draaiboek voor bedrijven en instellingen. Op 24 mei werd het draaiboek voor ondernemers gelanceerd tijdens een gezamenlijke bijeenkomst van MKB-Limburg en WRL.

Brochures

Er is een brochure uitgebracht over de maatregelen die mensen zelf thuis kunnen nemen. De brochure is onder de noemer ‘Wacht niet op water’, het merk voor alle producten die bijdragen aan verhogen waterbewustzijn en waterweerbaarheid. Inmiddels zijn 1500 brochures gedrukt, die tijdens inwonersbijeenkomsten en op aanvraag worden verspreid. De reacties op deze brochure zijn positief. Daarnaast is een brochure in voorbereiding over het kopen of bouwen van een huis in een gebied met kans op wateroverlast. De brochure gaat in op aspecten, zoals: risico’s, verzekering, hypotheek, regels, enzovoorts.

Informatie over verzekeringen en risicokaarten beschikbaar stellen

Er is contact gelegd met het Verbond van Verzekeraars en de samenwerking wordt verkend. Relevante informatie die ontvangen is, is gedeeld op onze website wachtnietopwater.nl

De risicokaarten zijn nagenoeg gereed (product van Waterschap Limburg) en zullen in samenhang met overstroomik.nl nog accuratere informatie kunnen opleveren over de overstroomingskansen vanuit zowel het hoofdwater- als ook het regionale watersysteem. Dit wordt tevens gebruikt ten behoeve van early warning, als ook op termijn voor het ontsluiten van relevante informatie voor inwoners (welk risico loop ik?). Er wordt onderzocht hoe de postcodechecker van overstroomik.nl geïntegreerd kan worden op de website wachtnietopwater.nl. Dit draagt bij aan het inrichten van één loket waar inwoners van Limburg alle informatie kunnen vinden over wateroverlast.

4.3.3 Campagnes en educatie

Dit spoor is gericht op het vergroten van het waterbewustzijn en het informeren en activeren van mensen in het kader van waterveiligheid en waterweerbaarheid. Programmacommunicatie en participatie is onderdeel van bedrijfsvoering. Zie hiervoor paragraaf 6.3.

Campagnes en educatie	Planning Opbouwplan	Aangepaste planning
Vanuit één loket communiceren	Q3 2023	gereed
Campagnestrategie	Q3 2023	Q3 2024
Relevante aanbevelingen van de beleidstafel Hoogwater en Wateroverlast verwerken in deelprogramma: Onderzoek behoeftes inwoners: breng waterbewust handelen zorgvuldig in kaart en maak eenvoudig en persoonlijk relevant.	Q3 2023	Gereed

Vanuit een loket communiceren

In samenwerking met de partners is gekozen voor één communicatieplatform waar relevante informatie met betrekking tot waterveiligheid is ondergebracht: www.wachtnietopwater.nl. Deze website is in juli 2023 vernieuwd en sluit aan bij de behoefte van inwoners. Momenteel wordt een nieuwe huisstijl en look and feel voor wachtnietopwater.nl verder ontwikkeld, die ook wordt toegepast op de website. Zie verder bij programmacommunicatie.

Campagne strategie

Afgelopen maanden is een concept ontwikkeld voor een eerste bewustwordingscampagne. De campagne is gericht op het activeren van inwoners om zelf maatregelen te nemen en heeft als centraal thema “Word waterweerbaar”. De campagne wordt in de zomer uitgewerkt in middelen en gaat in het najaar lopen. Daarnaast wordt een campagnestrategie opgesteld om de producten onder de aandacht te brengen die in spoor 1, 2 en 3 worden ontwikkeld. Voorbeelden hiervan zijn de draaiboeken, de folder met maatregelen tegen wateroverlast en de woningscans.

Aanbevelingen beleidstafel

Tijdens de afgelopen periode zijn er diverse bewonersbijeenkomsten geweest en is er veelvuldig contact geweest met inwoners door de ontwikkeling van de producten en diensten. Het in kaart brengen van het waterbewust handelen en het persoonlijk en relevant maken voor verschillende doelgroepen wordt gedaan door de directe en persoonlijke contacten met hen te onderhouden en deze te verwerken in de aanpak (bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van de campagne en de organisatie van de Dag van het Water).

Aanbevelingen Beleidstafel Hoogwater en Wateroverlast:

1. Breng waterbewust handelen zorgvuldig in kaart en maak het eenvoudig en persoonlijk relevant
2. Geef meer prioriteit aan waterbewustzijn in zowel formele als informele educatie
3. Benut de potentie bij het MKB door pilots op te zetten met ondernemers die koploper zijn in hun branche

Risk Factory Limburg-Noord

Ten aanzien van educatie is er een belangrijke impuls gerealiseerd door de uitbreiding van de Risk Factory Limburg-Noord met het voortgezet onderwijs. Dit is mede mogelijk gemaakt door WRL, waarbij er aanvullende voorwaarden zijn verbonden aan deze subsidie. Op die manier bestaat er een gegarandeerd aanbod van het scenario klimaatadaptatie in het primaire onderwijs (gerealiseerd i.s.m. Waterschap Limburg in Q2 2023) en hebben we als programma invloed op de ontwikkeling van het scenario klimaatadaptatie voor het voortgezet onderwijs. Zo ontstaat er een doorlopende leerlijn, waarbij we ernaar streven ook de ouders van deze leerlingen te bereiken. Een verdere verkenning naar de uitbreiding naar Limburg-Zuid is gaande en daarbij wordt WRL expliciet meegenomen. In de voorwaarden voor de subsidie heeft WRL opgenomen dat de opgedane kennis van Noord ook met Zuid gedeeld wordt.

Doorkijk komende periode voor pijler 3

- Gebiedsanalyses door Adviesteams Water ter voorbereiding van woningsscans
- Uitvoering woningsscans in pilotgebieden
- Uitrol campagne 'Word Waterweerbaar' en doorontwikkelen campagnestrategie
- Brochure 'kopen of bouwen'
- Ontwikkeling website, o.a. postcodechecker voor overstromingsrisico
- Quick win early warning

4.4 Internationaal

In de rapportageperiode is WRL verder gegaan met het opbouwen van een internationale programmatische samenwerking. De meerwaarde van internationale samenwerking is het uitwisselen van kennis en ervaringen, het opzetten van grensoverschrijdende projecten, directe samenwerking wanneer het gezamenlijke grensoverschrijdende watergangen betreft en de opzet van een gezamenlijke lobby voor een EU Klimaatadaptatie Faciliteit.

Er is gewerkt aan het introduceren van het programma WRL in de internationale omgeving en dit heeft onder andere onderstaande resultaten opgeleverd.

4.4.1 Programmatische samenwerking op Stroomgebiedsniveau

Stroomgebied Geul

Kern van WRL is de stroomgebiedsaanpak van bron tot monding. Als onderdeel van de aanpak voor het werkgebied Maastricht-Heuvelland en het stroomgebiedsplan dat voor de Geul wordt opgesteld, is het relevant om ook in het Belgische deel van het stroomgebied van de Geul te zoeken naar maatregelen die het water langer vasthouden om daarmee de afvoeren te reduceren of op zijn minst de piekafvoeren af te vlakken. WRL heeft daarom de lead genomen in de programmatische samenwerking met Waalse gemeenten (Raeren, Plombières, Kelmis, Lontzen & Welkenraedt), de

provincie Luik en de Service Public Wallonië. Dit heeft geleid tot ondertekening van een intentieovereenkomst op 14 mei 2024. De bedoeling is om samen een hydrologische studie uit te voeren en te komen tot maatregelen die de waterveiligheid in zowel het Belgische onderzoeksgebied als in de provincie Limburg verhogen. WRL financiert de studie en de Waalse gemeenten voeren naar verwachting maatregelen uit die voorgesteld worden in de studie. Bij het verlenen van de opdracht voor het onderzoek, wordt een definitieve samenwerkingsovereenkomst gesloten. Er is een stuurgroep opgericht die zich buigt over de technische specificaties voor de uitvraag van de studie. Voor de begeleiding van het project is een externe projectmanager aangetrokken vanuit

Wallonië.

Stroomgebied Roer

Met het Wasserverband Eifel-Rur wordt via het Waterschap Limburg een potentiëstudie uitgevoerd naar de retentiemogelijkheden langs de Roer tussen de stuwmuren in de Eifel en de Grens met Nederland.

4.4.2 Diverse projecten

WRL is direct en indirect bij diverse projecten betrokken:

- Bocagelandschap: in België loopt het proces om het grensoverschrijdende gebied dat de Voerstreek, het Land van Herve en het Heuvelland omvat, als

landschapspark Bocagelandschap aan te merken. WRL onderzoekt de mogelijkheden voor samenwerking.

- Interreg Flash Flood Breaker: op 21 november 2023 is in Interreg verband het North West Europe (NWE) - FlashFloodBreaker goedgekeurd. Dit project bevat elementen van pijler 3 (versterken van bewustwording, beter voorbereid zijn en tijdig waarschuwen van burgers en bedrijven). De totale projectkosten voor de werkpakketten van WRL bedragen € 1,128 miljoen. WRL krijgt hiervoor een financiering van 60% (€ 0,677 miljoen) middels het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Bij dit project zijn 13 partners aangesloten, waarvan WRL samen met de Emschergenossenschaft de grootste bijdrage leveren. In juni 2024 heeft het launch event plaatsgevonden in Luik waar de werkgroepen concreet hebben voorgesteld waar ze mee aan de slag gaan.
- International community on floods: naar aanleiding van een enquête in de zomer 2023 bij 50 partners uit de Euregio Maas-Rijn heeft WRL in mei 2024 een internationale bijeenkomst georganiseerd. Deze bijeenkomst was bedoeld om de behoefte te inventariseren om een (online) community op te richten en hoe deze eruit moet zien. Afsproken is om een online community/forum in te richten met de onderwerpen: early warning, modelleren, aturebased solutions en bestuurlijk – ambtelijk samenspel. Het Assemblee van de Benelux wordt bij de organisatie betrokken.
- Early warning: de internationale contacten worden gebruikt om best practices te ontdekken, zoals bij de Vlaamse MilieuMaatschappij. Dit maakt onderdeel uit van het plan van aanpak Early Warning.
- EU Klimaatadaptatie Fonds: de wateroverlast in 2021 heeft de noodzaak van een Europese klimaatadaptatie Fonds aangetoond. Het thema is bepleit bij de Europese commissie voor regionale ontwikkeling en besproken met (medewerkers) van Europarlementariërs. Er werd in het licht van de Europese verkiezingen verder gewerkt aan deze lobby, mede met hulp van Public Affairs Brussel binnen de provincie Limburg.
- De Europese commissie heeft een Missie klimaatadaptatie ingesteld, waarmee tot 2027 in 150 regio's een impuls wordt gegeven aan het klimaatbestendig maken van de regio. WRL is in gesprek met de trekkers van de missie om de EMR op de lijst van te ondersteunen regio's te krijgen.

4.4.3 Events

Het Programma WRL heeft aan diverse events deelgenomen danwel georganiseerd:

- Mede-organisator Benelux-waterdag – 29 november 2023
- Deelname Dreilanderpark Konferenz Eupen – 14 december 2023
- Voorbereiding Water Summit – kabinet Vlaams minister Peters – 9 januari 2024
- Transboundary meeting (GOW Jeker/Geul) – 25 januari 2024
- Vorstellung Kommunal Agentur NRW Schwerpunkt Klimaanpassung – 14 maart 2024
- Deelname European Water Summit – 26 maart 2024
- Organisatie Building an international community on floods – 16 mei 2024

5 Programmafinanciering

De financiële verantwoording van de WRL-begroting en uitgaven vindt plaats op programmaniveau. De verantwoording van de SPUK naar het Rijk gaat via het principe van single information, single audit (SiSa) wat inhoudt dat er eenmalige informatieverstrekking/eenmalige accountantscontrole ten behoeve van WRL plaatsvindt.

In de bestuursovereenkomst 'Waterveiligheid en Ruimte in Limburg' is vastgelegd dat Waterschap Limburg en Provincie Limburg, in samenwerking met de Limburgse gemeenten, gezamenlijk € 300 mln. inclusief BTW voor het aanpakken van de wateroverlast- en waterveiligheidsopgave in de beekdalen/regionaal watersysteem reserveren. Er is sprake van cofinanciering van € 300 mln. door het Rijk, welke middels verschillende SPUK's zal worden overgemaakt naar de penvoerder/ hostorganisatie Provincie Limburg.

Oorspronkelijk zijn de ramingen gedaan voor de periode 2023-2025 op basis van grove inschattingen en vertaald naar jaarschijven. In deze fase van de ontwikkeling van het programma WRL wordt de weg nog geplaveid en is bewust gewerkt met een budgetperiode van drie jaar. Elk jaar kan de begroting concreter worden gemaakt en kan meer concreet ingegaan worden op de type maatregelen, onderzoeken en projecten die zijn voorzien. Vanaf 2026 zullen de jaarschijven robuuster en voorspelbaarder kunnen worden geraamd aangezien de opgave dan steeds concreter wordt. Voor het werkgebied Maastricht Heuvelland is deze verfijning inmiddels gemaakt. De andere gebiedsplannen zullen weldra volgen. De in 2023 niet bestede middelen zijn verwerkt in de ramingen 2024 en 2025.

5.1 SPUK Beekdalen zijrivieren Maas Limburg

Op 3 oktober 2023 heeft de Provincie Limburg de eerste Toekenningsbeschikking incidentele specifieke uitkering Beekdalen zijrivieren Maas Limburg (SPUK) ter hoogte van € 32.408.092,- (zijnde het 50% rijksdeel van de 65,9 mln minus de BTW afstorting) van het Ministerie van I&W ontvangen. Deze SPUK-middelen worden in 3 termijnen overgemaakt en op de provinciale balans als vooruitontvangen post geplaatst en worden jaarlijks door GS afgeroepen ten behoeve van de exploitatie rekening.

Zoals uit onder andere artikel B4 van de SPUK blijkt, mogen de middelen worden ingezet ten behoeve van het inhoudelijke programma en programma-organisatie van het programma, dus voor zowel project- als procesmiddelen. In het Programmaplan en het Reglement is aangegeven dat circa 15 procent van het WRL-budget beschikbaar is als procesmiddelen, waaronder capaciteit.

Conform het in de SPUK van 3 oktober 2023 opgenomen betalingsschema zijn/worden de onderstaande bedragen als voorschot aan de Provincie Limburg overgemaakt:

- September 2023 € 7.941.475,-
- Januari 2024 € 9.331.488,-
- Januari 2025 € 15.135.129,-

Op basis van de op 14 december 2023 door de RAT goedgekeurde WRL-begroting is voor de programma uitvoering in 2024 een bedrag van € 21.167.000,- (excl BTW) benodigd. Dekking vindt plaats zoals in onderstaande tabel is weergegeven:

	Bijdragen	Begroting 2024	Dekking 2024
Raming RAT 2024		€ 21.167.000,-	
SPUK min I&W	€ 300.000.000,-		€ 12.729.000,-
Water in Balans	€ 230.000.000,-		€ 7.438.000,-
Reserve WRL Prv	€ 20.000.000,-		€ 1.000.000,-
Gemeenten	€ 50.000.000,-		
Totaal	€ 600.000.000,-	€ 21.167.000,-	€ 21.167.000,-

Van de in 2023 en 2024 ontvangen SPUK-middelen (€ 17.272.963,-) resteert na afrekening 2023 nog een bedrag van € 16.920.319,42. Hiervan is ter dekking van de provinciale begroting 2024 middels de Voorjaarsnota een bedrag van **€ 12.729.000,-** gereserveerd.

De nog niet in 2024 benodigde SPUK middelen blijven op de vooruitvangen post staan en zullen binnen de provinciale P&C cyclus in 2025 worden afgeroepen op basis van de nog op te stellen begroting WRL 2025. Voorzover aanspraak kan worden gemaakt op het BTW compensatiefonds zal dit in de volgende voortgangsrapportage nader worden toegelicht.

5.2 Bestedingen

5.2.1 Bestedingen 2022/2023.

De raming voor de periode 2022/2023 bedroeg € 10.691.000,- (exclusief BTW). Op peildatum 31 december 2023 waren de bestedingen als volgt:

Onderdeel	Begroot 2022/2023	Besteed t/m 31-12-2023	Vershil
	A	B	C = B - A
Capaciteit	€ 1.062.500,-	€ 873.688,-	€ - 188.812,-
Programmakosten	€ 2.190.500,-	€ 184.519,-	€ - 2.005.981,-
Totaal ¹⁾	€ 3.253.000,-	€ 1.058.207,-	€ - 2.194.793,-
Water in Balans ²⁾	€ 7.438.000,-	€ 8.864.463,-	€ 1.426.463,-

¹⁾ Totaal gerelateerd aan SPUK Beekdalen zijrivieren Maas

²⁾ Totaal cofinanciering middels Water In Balans

5.2.2 Bestedingen 2024

De raming voor 2024 bedraagt € 21.167.000,- (Inclusief bijdrage Water in Balans en exclusief onderbesteding 2022/2023). Op peildatum 31 mei 2024 zijn de “bestedingen – verplichtingen-prognose” zoals opgenomen in onderstaande tabel.

Onderdeel	Begroot 2024	Besteed t/m 31-5-2024	Voorzien in periode 1-6 t/m 31-12-2024	Totaal 2024	Vershil
	A	B	C	D = B + C	F = D - A
Capaciteit	€ 5.537.380,-	€ 404.100,-	€ 2.006.159,-	€ 2.410.259,-	€- 3.127.121,-
Programma-kosten	€ 8.191.620,-	€ 181.211,-	€ 2.857.389,-	€ 3.038.600,-	€- 5.153.020,-
Totaal ¹⁾	€ 13.729.000,-	€ 585.311,-	€ 4.863.548,-	€ 5.448.859,-	€ -8.280.141,-
Water in Balans ²⁾	€ 7.438.000,-	€ 1.376.033,-	€ 7.428.099,-	€ 8.804.132,-	€ 1.366.132,-

1) Totaal gerelateerd aan SPUK Beekdalen zijrivieren Maas

2) Totaal cofinanciering middels Water In Balans

Het verschil wordt met name veroorzaakt doordat de voor 2024 begrote capaciteit op de peildatum circa voor 60 % is gevuld. Door onderbezetting van het programma wordt een bedrag van € 3.127.000,- naar alle waarschijnlijkheid niet aangesproken. Het grote verschil tussen het bedrag dat is besteed voor capaciteit en het bedrag dat per einde jaar is voorzien (verschil tussen kolom B en C), wordt enerzijds veroorzaakt doordat de verrekening van provincied medewerkers per einde jaar plaatsvindt en anderzijds doordat enkele medewerkers in de tweede helft van het jaar starten.

Door het tekort aan capaciteit is het onder andere nog niet mogelijk invulling te geven aan alle geraamde activiteiten en uit te voeren onderzoeken (programmakosten). Een deel van de in 2024 geraamde activiteiten en uit te voeren onderzoeken worden in de tijd verschoven tot 2025.

Als beheersmaatregel zal enerzijds de verekening van de provincied medewerkers per kwartaal gaan plaatsvinden en anderzijds heeft de bemensing van het programmateam de komende tijd de absolute prioriteit waarbij ernaar wordt gestreefd dat de bezetting aan het einde van het jaar circa 80 % zal zijn, hetgeen de besteding van de capaciteit en de programmakosten zal verhogen.

De grootste posten die vooruit worden geschoven zijn:

Pijler	Activiteit	Bedrag
1	Korte termijn maatregelen kansenbrigade	€ 1.417.000,-
1	Diverse onderzoeken	€ 450.000,-
2	Grondtransacties	€ 450.000,-
3	Early Warning systeem	€ 2.200.000,-

Voor Water in Balans daarentegen is voorzien dat een bedrag van € 1.366.000,- extra wordt besteed.

5.2.3 Bestedingen 2025 (excl BTW)

Voor 2025 is een bedrag geraamd van € 22.495.868,- inclusief het overschot van 2024 van € 8.280.141,- bedraagt de raming voor 2025 totaal € 30.776.003,-. Dit bedrag is opgebouwd uit € 7.438.017,- voor Water in Balans en € 23.337.998,- gerelateerd aan de SPUK Beekdalen zijrivieren Maas. In de volgende voortgangsrapportage wordt de begroting op basis van de actuele pijlerplannen en de werkgebiedsplannen geactualiseerd.

6 Bedrijfsvoering

6.1 Programma organisatie

De dagelijkse aansturing van het programma WRL vindt plaats vanuit het Programmateam WRL, een team dat gevormd wordt door medewerkers vanuit de verschillende partners en aangevuld met inhuurcapaciteit.

6.1.1 Governancestructuur

Gezien de urgente opgave (urgentie vanuit dreigend wateroverlast, politieke druk en omgevingsdruk) is de inzet om in het eerste kwartaal 2025 een door de partners gedragen juridische structuur te hebben staan waarbij het voor de host-organisatie en het programma WRL duidelijk is wat de geldende spelregels en verantwoordelijkheden zijn. Het bureau BoelsZanders heeft daarom in maart 2024 de opdracht gekregen mogelijke scenario's uit te werken met als uitgangspunt dat de huidige binnen de Regionale Actietafel (RAT) overeengekomen werkwijze past binnen de toekomstige governance structuur ("structure follows strategy").

Vanaf juli 2024 zal met de partners worden afgestemd over de keuzemogelijkheden en het te doorlopen proces ten aanzien van de definitieve keuze en inrichting van een governancestructuur.

6.1.2 Bemensing

Door het ontbreken van een formele, gedragen juridische governancestructuur komt de uitvoering nog niet helemaal van de grond en zal hierdoor mogelijk niet volledig realiseerbaar zijn. In het Programmaplan en het Opbouwplan is opgenomen dat de insteek van de bemensing van het programmateam is dat de partnerorganisaties de benodigde capaciteit leveren voor het programmateam WRL. Waar dat niet haalbaar is, wordt ingehuurd van de markt. Binnen het Waterschap Limburg is met ingang van januari 2024 door het DB ingestemd met de inhuur van 4 fte voor WRL, met als uitgangspunt dat deze worden verrekend. Inmiddels is op basis van deze fte's capaciteit voor Early Warning geworven (Projectleiders en projectondersteuning) op tijdelijke basis (4 jaar).

Het inrichten van het proces om te komen tot de rolomschrijvingen en de uitvraag bij de partners is nog niet één op één toe te passen op de WRL-programmaorganisatie. Vooral nog wordt waar mogelijk de benodigde capaciteit ingehuurd. Met de huidige arbeidsmarkt blijkt het echter ook zeer moeilijk om rollen op het gebied van (senior) projectmanagement, omgevingsmanagement en civiele techniek/waterbouw in te huren.

Er zijn voor een doorlopende uitvoering 39 rollen binnen het programmateam noodzakelijk. 14 rollen zijn op 1 juni 2024 nog niet ingevuld en enkele komen binnen 2 maanden vacant.

De onzekerheid van beschikbare inzet/capaciteit op verschillende rollen vormt een concreet risico voor de continuïteit van de uitvoering van het programma. Binnen de pijlers zijn en worden ten behoeve van het uitwerken van producten en/of werkzaamheden met de partners en betrokken stakeholders verschillende werkgroepen samengesteld. Ook hierbij is echter het ontbreken van beschikbare capaciteit bij de gemeenten en stakeholders een blijvend aandachtspunt om voortgang te waarborgen.

6.2 Contractmanagement

Het contractmanagement wordt Q3 2024 ingevuld. Vooralsnog voorziet de hostorganisatie hierin. De gesloten en nog af te sluiten overeenkomsten en contracten zijn bijzonder divers, van capaciteit, communicatie en onderzoeken tot grote waterstaatkundige werken en van enkele honderden euro's tot meerdere miljoenen. Het is echter van belang om (strategisch) contractmanagement vanuit een specifieke WRL-behoefte in te zetten. Hierbij valt te denken aan:

- aanbestedingen en raamovereenkomsten;
- controle op naleving van overeenkomsten;
- contractbeheersing middels systeemgerichte contractbeheersing (SCB) van door derden uitgevoerde activiteiten die onder regie van WRL worden uitgevoerd.

Dit in samenwerking en afstemming met de direct betrokken clusters van de hostorganisatie Provincie Limburg.

6.3 Communicatie en Participatie

WRL opereert in een complex speelveld waarin meerdere partijen bijdragen aan de opgave om Limburg waterveilig te maken. In dit complexe speelveld hebben allerlei partijen vanuit diverse belangen en verantwoordelijkheden invloed op de plannen van WRL. In een programmabrede communicatie- en participatiestrategie zijn de uitgangspunten en kaders voor de communicatie en participatie van het programma WRL vastgelegd. De regionale actietafel heeft deze strategie vastgesteld op 14 december 2023.

In de rapportageperiode is onder andere gewerkt aan:

- Sinds december 2023 is er een digitale nieuwsbrief WRL. De nieuwsbrief is primair gericht op bestuurders en medewerkers van partnerorganisaties en stakeholders. Verder kan iedereen die geïnteresseerd is in de ontwikkelingen van WRL zich abonneren via een aanmeldformulier op de website. Bij iedere editie van de nieuwsbrief wordt een publieksbericht opgesteld dat de partnerorganisaties kunnen publiceren via hun eigen kanalen, zoals de gemeentepagina in de lokale krant of inwonersnieuwsbrief. De frequentie van de nieuwsbrief ligt niet vast, we bewegen mee met de hoeveelheid nieuws die er is. De nieuwsbrief is in de rapportageperiode vier keer uitgekomen.
- We werken samen met de partneroverheden aan een gezamenlijk koepelverhaal: wat doen overheden om Limburg beter te beschermen tegen wateroverlast, voor nu en voor de langere termijn, waarom is dit belangrijk en wat kunnen inwoners doen. Zodat alle overheden steeds vanuit dezelfde basis kunnen aanhaken met hun eigen boodschap en de individuele boodschappen elkaar aanvullen en versterken. Dit draagt ook bij aan de uitstraling dat we als één overheid staan voor de opgave om wateroverlast aan te pakken. In mei heeft een brainstormsessie plaatsgevonden met brede vertegenwoordiging vanuit de partners. Dit verhaal is rond de zomer gereed en wordt vervolgens uitgewerkt naar middelen (bijvoorbeeld een animatie) en gezamenlijke woordvoeringslijnen. Daarnaast zetten we via bijeenkomsten en events in op het zichtbaar maken van aanpak wateroverlast vanuit één overheid. In maart 2024 is samen met Waterschap Limburg en gemeente Valkenburg a/d Geul een inwonersbijeenkomst georganiseerd in Schin op Geul en we bereiden samen met partners de eerste Dag van het Water voor die op 30 juni 2024 plaatsvindt in Valkenburg.
- De website wachtnietopwater.nl wordt zowel ingezet voor verhogen bewustwording en versterken weerbaarheid als voor programma- en gebiedscommunicatie. Eind augustus wordt een volledig vernieuwde digitoegankelijke website gelanceerd. Hierop vinden inwoners tips en informatie wat ze zelf kunnen doen, hoe de overheid daarbij helpt, wat de gezamenlijke

overheden doen aan wateroverlast, informatie over stroomgebiedsplannen en onderzoeken en inspiratieverhalen.

- We pakken kansen om zichtbaar te maken waar WRL aan werkt, onder andere door het verspreiden van nieuwsberichten. Uitgangspunt hierbij is dat WRL communiceert namens alle partners en dat we hiervoor de kanalen van onze partners inzetten. Dat draagt bij aan de uitstraling dat WRL een gezamenlijk programma is, verbinding met de partners en een goede exposure voor nieuws. We faciliteren hiervoor de partners met kant-en-klare nieuwsberichten en updates voor sociale media. Informatieuitwisseling en afstemming over communicatiemomenten vindt plaats in een maandelijks communicatieoverleg met vertegenwoordiging vanuit provincie, waterschap, gemeenten en de veiligheidsregio's.
- Bij het werkgebiedsplan Maastricht-Heuvelland is een communicatie- en participatieaanpak opgesteld voor de verkenningsfase van het stroomgebiedsplan voor de Geul. Deze aanpak biedt tevens een raamwerk voor volgende werkgebiedsplannen.
- Vanuit WRL zijn diverse interviews/persgesprekken inhoudelijk voorbereid en er is inhoud geleverd t.b.v. de beantwoording van persvragen en politieke vragen.

6.4 Risicomanagement

In de vorige voortgangsrapportage is aangaande risicomanagement vermeld dat risicomanagement nog structureel-methodisch nader vorm dient te worden gegeven binnen het programma WRL. Hoe groot de risico's zijn, welke impact de risico's kunnen hebben, wat de (financiële) gevolgen van de geïdentificeerde risico's kunnen zijn en hoe risico's en onzekerheden worden beheerst, is nog niet verder uitgewerkt. Naar verwachting zal dit in Q3 en Q4 2024 nader worden uitgewerkt middels een cyclisch proces. Een eerste risicoanalyse heeft inzicht gegeven in de aan het programma verbonden risico's en externe risico's en zijn geïdentificeerd in het Opbouwplan.

Enkele geïdentificeerde risico's doen zich in meer of mindere mate voor, waaronder:

- Door onderbezetting van het programma is er een risico op vertragingen in de uitvoering en begrote bestedingen. Vooral het niet kunnen invullen van rollen op het gebied van (senior) projectmanagement, omgevingsmanagement en civiele techniek/waterbouw, onder andere benodigd bij de uitvoering van de Verkenningen binnen Pijler 1 en het Werkgebiedsplan Maastricht-Heuvelland, vormt een kritiek pad. Met de partners wordt gezocht naar mogelijke en/of tijdelijke oplossingen voor werving of inhuur.
- De beschikbaarheid van personeel vanuit de moederorganisaties is nog onvoldoende op gang gekomen. De eerste tranche is daarom op de markt uitgevraagd en ook in de eerste helft van 2024 is invulling van vacatures grotendeels verlopen via inhuur en/of opdrachtverlening.
- De SPUK beslaat de periode van 2023 tot en met 2025. De maximale looptijd van een SPUK beslaat 4 jaar. Wanneer het geraamde bedrag van de periode 2023 tot en met 2025 niet geheel in deze periode kan worden besteed, wordt in overleg met het ministerie van I&W de mogelijke beheersmaatregel het verlengen van de huidige SPUK met een jaar, besproken.
- Het programma WRL werkt opgavegericht, hetgeen ook inhoudt dat routines/processen/procedures zoveel mogelijk mee zouden moeten bewegen met het programma. De ervaring is echter dat WRL te maken heeft met administratieve procedures, kaders en wet- en regelgeving die nog niet of niet geheel passen bij het adaptieve en urgente karakter van het programma WRL. Daarmee lopen trajecten om de programma-organisatie snel en robuust in te regelen waarschijnlijk verdere vertraging op. Er wordt gewerkt aan de uitwerking van een passende governancestructuur, zodat de

samenwerkende partners hier in de tweede helft van 2024 een keuze in kunnen maken en deze governancestructuur ingericht kan worden.

- Tenslotte is, zoals al eerder benoemd, de continuïteit van en in de programma-organisatie een acuut risico. Als beheersmaatregel is de inzet van medewerkers vanuit de provincie en het waterschap in 2023 gecontinueerd voor 2024. De deelprogrammanager Pijler 1, afkomstig van de gemeente Beek, is per 1 april gestopt met zijn werkzaamheden binnen het programmateam WRL. In afstemming met het Waterschap is de werving voor een nieuwe deelprogrammamanager opgestart en heeft tot invulling geleid. Vanaf 1 september 2024 zal de nieuwe deelprogrammamanager Pijler 1 starten op basis van detachering vanuit het Waterschap.

6.5 Huisvesting

Op basis van de huidige fase waarin het programma zich bevindt, voldoet de huidige huisvesting binnen het Gouvernement. Zodra in de toekomst aanleiding is om in de regio huisvesting te regelen zal dit nader worden bekeken. Vooralsnog wordt hier geen prioriteit aan gegeven.